

Siseministri käskkirjaga Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi tegevusmeetme 2.1 „Migratsiooninõustamine“ kinnitatavate toetuse andmise tingimuste seletuskiri

I Sissejuhatus

Käskkirja alusel antava toetusega suurendatakse siseturvalisuse valdkonna suutlikkust. Toetuse andmise tingimuste käskkirja (edaspidi *TAT*) alusel toetatavad tegevused panustavad Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (edaspidi *AMIF*) poliitikaeesmärgi „aidata kaasa rändevoogude tõhusale haldamisele ning ühise varjupaigapoliitika ja ühise rändepoliitika rakendamisele, tugevdamisele ja arendamisele vastavalt asjaomasele liidu *acquis*'le ning järgides täielikult liidu ja liikmesriikide rahvusvahelisi kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelistest lepingutest, mille osalised nad on“ ning erieesmärgi nr 2 „tugevdada ja arendada seaduslikku rännet liikmesriikidesse vastavalt nende majanduslikele ja sotsiaalsetele vajadustele ning edendada kolmandate riikide kodanike tõhusat integratsiooni ja sotsiaalset kaasamist ja aidata sellele kaasa“ täitmisesse.

TATi tegevuse elluviijaks on Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi *PPA*). Tegevust toetatakse perioodil 01.01.2024–31.12.2027. TAT eelarve on 1 200 000 eurot, sh AMIF toetus 75% (900 000 eurot), millele lisandub riiklik kaasfinantseering 25% (300 000 eurot).

TAT eelnõu väljatöötamiseks loodi siseministri käskkirjaga töörihm, kuhu kuulusid teenistujad Siseministeeriumi (edaspidi *SiM*) erinevatest struktuuriüksustest, PPA ning Kultuuriministeeriumi esindajad. Eelnõu on koostanud Siseministeeriumi (edaspidi *SiM*) välisvahendite osakonna nõunik Kristi Lillemägi (tel 612 5147, kristi.lillemagi@siseministeerium.ee) koostöös asjaomaste partneritega. Käskkirja juriidilise ekspertiisi on teinud SiM õigusosakonna õigusnõunik Liisa Olesk (tel 612 5073, liisa.olesk@siseministeerium.ee).

TAT on seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses ning selle kohta on koostatud täpsem mõjuanalüüs käesoleva seletuskirja IV osas.

II Käskkirja sisu

AMIFi 2021–2027 vahendite kasutamise aluseks on 10. oktoobri 2022. a otsusega nr C(2022)7201 Euroopa Komisjoni poolt kinnitatud „Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi rakenduskava perioodiks 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*), mis on koostatud arvestades AMIFi määruses toodud nõudeid.

Rakenduskava viiakse ellu „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse“ (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 1 lõike 1 punkti 1 alusel. *ÜSS2021_2027* § 48 kohaselt on SiM AMIFi korraldusasutuseks (edaspidi *KA*), rakendusasutuseks (edaspidi *RA*) ja rakendusüksuseks (edaspidi *RÜ*). Vastavalt *ÜSS2021_2027* § 10 lõikele 2 ja kooskõlas lõikega 4 võib SiM rakenduskavas ja *ÜSS2021_2027* § 47 lõike 1 alusel koostatud rahastamiskava eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks koostada meetme rakendamiseks TATi ning määrata selle elluviija. TAT sisaldab eesmärkide ja tegevuste kirjeldust, eelarvet, tulemusi, toetatavate tegevuste sihtrühma, seost „Eesti 2035“ sihtide ja arengukavade eesmärkidega ning rakendamise tingimusi.

TAT sisaldab 13 punkti:

1. punkt „Reguleerimisala ja seosed Eesti riigi eesmärkidega“;

2. punkt „Toetatav projekt ja eesmärk“;
3. punkt „Riigiabi“
4. punkt „Tulemused ja näitajad“;
5. punkt „Projekti eelarve“;
6. punkt „Korraldusasutus, rakendusasutus, rakendusüksus“;
7. punkt „Kulude abikõlblikkus“;
8. punkt „Toetuse maksmise tingimused ja kord“;
9. punkt „Elluviija õigused ja kohustused“;
10. punkt „Aruandlus“;
11. punkt „TAT muutmise“;
12. punkt „Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord“;
13. punkt „Vaiete lahendamise“.

Punkt 1 „Reguleerimisala ja seosed Eesti riigi eesmärkidega“

Punktis 1 sätestatakse meetme nimetus, TAT seosed riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ sihtidega ja teiste vastavate strateegiliste dokumentidega. TAT on seotud AMIFI erieesmärgiga nr 2.

TAT vajalikkuse põhjendus

Peamine valdkondlik arengukava, mis hõlmab siseturvalisuse eesmärke, on „Siseturvalisuse arengukava 2020-2030“ (edaspidi *STAK*). *STAK* on töötatud välja tihedas koostöös kõigi asjaomaste valdkondlike partnerite ja sidusrühmadega ning *STAK*i koostamisel on võetud arvesse seotud Eesti Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) poliitikavaldkondi ja eesmärke. *STAK*i kohaselt on Eesti rändepoliitika peamine eesmärk hõlbustada Eestisse sisenemist välismaalastele, kes pakuvad ühiskonnale suurt lisaväärtust ning kelle riigis viibimine on kooskõlas avalike huvide, *EL* õiguse ja põhivabadustega. Projekt aitab kaasa *STAK*i eesmärgi „Eesti arengut toetav kodakondsus-, rände- ja identiteedipoliitika“ rakendamisele.

TATi tegevused aitavad samuti kaasa Sidusa Eesti arengukava 2021-2030 alaeesmärgi „Kohanemist ja lõimumist toetav Eesti“ saavutamisele läbi tegevussuuna „Ühine, arusaadav ja usaldusväärne kommunikatsiooni- ja inforuum“. Selle tegevussuuna eesmärk on saavutada olukorra, et Eestis elavad inimesed on ühises, arusaadavas ja usaldusväärses kommunikatsiooni- ja inforuumis ning tänu mitmesugustele vajaduspõhiste infokanalitele on inimesed hästi kursis Eestis toimuvaga. Tagatud on regulaarne, selge ja faktitõepärane kohanemis- ja lõimumisala avalik kommunikatsioon ning asjakohase riigiinfo edastamine, mille tulemuseks on Eesti elanikkonna teadmiste suurenemine kohanemis- ja lõimumisvaldkonnast, inimõigustest ning võrdsest kohtlemisest ja ühiskonna polariseerumise vähenemine. Eesti elanike hoiakud toetavad kohanemist ja lõimumist.

Nõustamisteenuse raames pakuvad PPA nõustajad personaalset ja proaktiivset õiguslikku nõustamist, mille käigus antakse kliendile asja- ning ajakohast ning õiget ja usaldusväärset informatsiooni, proovitakse leida tema probleemidele ja küsimustele sobivaimaid ning mugavamaid lahendusi. Sealjuures on oluline klienditeeninduse kõrge tase ning kliendirahulolu. Läbi kvaliteetse teenuse osutamise tagatakse nõustamisteenuse hea maine, mis tagab sihtrühmade pöördumise teenusesse. Nõustamisteenuse raames nõustatakse isikuid komplekselt rände, sh pererände (elamisloa, elamis- ja viibimisõigused, viisad) ning sellega seoses ka kodakondsuse, isikut tõendavate dokumentide ja välismaalase töölevõtmisega seotud nõuete osas. Nõustamisteenusega tagatakse Eesti nutika rändepoliitika elluviimine, tagades

teadlikkuse tõstmist ja aidates ennetada migratsiooni reeglite rikkumist. Nõustamisteenus on kliendikeskne ja proaktiivne – koostöös PPA menetlusüksustega ja koostööpartneritega selgitatakse välja sihtrühmad, kes vajavad nõustamist ning nõustajad võtavad nendega ise ühendust ja pakuvad oma teenust ning abi. Nõustamisteenust pakutakse erinevate kanalite kaudu – infonumbrile helistades, e-posti teel kirjutades, veebikohtumiste vahendusel, vahetu kohtumise teel, koolituste ja infomaterjalide kaudu. Nõustajate töökohad on Tallinnas ja Tartus, kuid eelneva kokkuleppe alusel pakuvad nad nõustamist üle Eesti kõikides piirkondades, kus on nõudlust. Nõustajad on tihedas koostöös teiste seotud asutuste esindajatega (nt Tööinspeksioon, Töötukassa, Maksu- ja Tolliamet), et osata kliente paremini nõustada ja korraldada ühiseid koolitusi ning infopäevi. Nõustamisteenust pakutakse kolmes keeles – eesti, inglise ja vene keeles.

Punkt 2 „Toetatav projekt ja eesmärk“

TATi punktis 2 nimetatud projekt on kooskõlas järgmiste AMIFI määruse II lisas toodud meetmete tegevustega: toetada meetmeid liitu seadusliku sisenemise ja seal seadusliku elamise hõlbustamiseks.

Punkt 2 viitab ka ÜSS2021_2027 § 2 punkt 7 mõistes Riigikogu poolt riigi pikaajalises arengustrateegias kinnitatud strateegiliste sihtide ja aluspõhimõtete täitmisele. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060¹ artiklis 9 on sätestatud horisontaalsed põhimõtted, millega tuleb projekti elluviimisel arvestada. Projekti elluviimisel austatakse põhiõiguseid, sealhulgas andmekaitse, sooline võrdsuslikkus, mittediskrimineerimine, rahvusvaheline kaitse ning haavatavate isikute, sealhulgas laste ja puuetega isikute erivajadused. TATi koostamisel on arvestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatuga.

Nimetatud põhimõtete hoidmist ja strateegia „Eesti 2035“ sihtide saavutamist soolist võrdsuslikkust, võrdseid võimalusi ja ligipääsetavust toetaval moel mõõdetakse järgmiste EE 2035 näitajatega: "Soolise võrdsuslikkuse indeks", millesse panustatakse soolise võrdsuslikkuse alase teadlikkuse tõstmise ja soolõime tegevustega; „Hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“, millesse panustatakse võrdse kohtlemise alase teadlikkuse tõstmisega ja diskrimineerimise ennetamise tegevustega ja „Ligipääsetavuse näitaja“, millesse panustatakse erivajadusega inimestele ligipääsetavuse tagamisega infole ja kommunikatsioonile.

Projekti ettevalmistamisel, rakendamisel, seires, aruandluses ja hindamisel lähtutakse naiste ja meeste võrdsuslikkusest ning arvestatakse soolise aspekti ja sooküsimuste lõimimisega välditakse vähemusrühmade diskrimineerimist. Migratsiooninõustajate täiendkoolitustel käsitletakse teemakohaseid soolise võrdsuslikkuse ja võrdse kohtlemise aspekte, klientide rahulolu mõõtmiseks ja teenuse kvaliteedi hindamiseks kogutakse ja analüüsitakse andmeid erinevate sotsiaalsete rühmade lõikes.

Kuna nõustamist tehakse erinevate kanalite kaudu (telefon, e-mail, veebikohtumised, vahetu kohtumine), siis on igal pöördujal võimalik valida endale sobivaim suhtluskanal. Samuti on

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid.

võimalik esitada päring ja saada infot anonüümselt. Paindlikkus nõustamisteenuse osutamise kanalites ja viisides tagab kõikidele sihtgruppi kuuluvatele inimestele võimaluse saada asjakohast informatsiooni neile sobivamail viisil. Nõustamine vahetu kohtumise teel toimub ruumides, millele on tagatud juurdepääs erivajadustega inimestele. Infomaterjalide avaldamisel järgitakse digiligipääsetavuse nõudeid. Olulised infomaterjalid avaldatakse ka lihtsas keeles.

Euroopa Parlamendi (ELi) 2021. aasta määruses 2019/2088² on sätestatud jätkusuutliku investeerimise põhimõte. Selle kohaselt on investering jätkusuutlik vaid juhul, kui see „ei kahjusta oluliselt“ (edaspidi *DNSH*) ühtegi kõnealuses määruses sätestatud keskkonna- või sotsiaalset eesmärki. *DNSH* hindamiskriteeriumid tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852³ artiklist 17. Sellele lisaks tuleb arvesse võtta ka ELi jätkusuutliku arenduse ja Pariisi kliimapakti eesmärgid. Projekti rakendamisel järgitakse asjakohaseid keskkonnanõudeid ja keskkonnahoidlike hangete põhimõtteid. Projekti elluviija korraldab tegevusi keskkonnahoidlikult.

TATi tegevused viiakse ellu riigiasutuste tavapärase tegevuse raames, mistõttu neil ei ole täiendavat olulist mõju järgmistele EL keskkonnanõudele:

- kliimamuutuste leevendamine;
- kliimamuutustega kohanemine;
- vee- ja mereressursside säästev kasutamine ja kaitse;
- ringmajandus;
- reostuse vältimine ja kontroll;
- bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemide kaitse ning taastamine.

Lähtuvalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrusest nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*) § 41 lõike 1 punktist 7 kehtestatakse asjakohasel juhul nõuded, mille kohaselt ei tekitata määruse (EL) 2020/852 artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnanõudele. Siseministri 6. mai 2022. a käskkirja nr 1-3/37 alusel otsustati AMIFI rakenduskava keskkonnamõju strateegiline hindamine algatamata jätta, kuna jõuti järeldusele, et AMIFI rakenduskava ei sisalda keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju juhtimissüsteemi seaduse § 6 sätestatud olulise keskkonnamõjuga tegevusi. AMIFI rakenduskava tegevused ei tekita potentsiaalselt olulist kahju keskkonnanõudele ning seega täiendavate nõuete kehtestamiseks puudub vajadus.

Erinevalt Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) ühtekuuluvuspoliitikast, mis on osa EL majanduse juhtimise raamistikust ning kuulub seega vahetult EL-i majandus-, eelarve-, töö- ja sotsiaalpoliitika koordineerimise tsükli ehk Euroopa poolaasta protsessi, ei ole AMIF loodud EL ühtekuuluvuspoliitika eesmärkide täitmiseks, vaid adresseerib Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ja rändepoliitika tugevdamise ja arendamise poliitikaeesmärgid. Sellest ning AMIFI määruses sätestatud toetuse kohaldamisalast tulenevalt ei seostu eelnõu valdkond otseselt regionaalse arengu juurprobleemidega.

TATi raames viiakse ellu projekti, mille mõju ja ulatus on üleriigiline.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2019. aasta määrus (EL) 2019/2088, mis käsitleb jätkusuutlikkust käsitleva teabe avalikustamist finantsteenuste sektoris.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2020. aasta määrus (EL), millega kehtestatakse kestlike investeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088.

Punktis 2.1 kirjeldatakse projekti TAT eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks. Näidatakse ära projekti sisu ja eesmärk, tulemus, abikõlblikkuse periood, sihtrühm ning elluviija. Abikõlblikkuse periood näitab, millal võib tegevustega alustada ning mis ajaks peavad olema tegevused lõpetatud. Abikõlblikud on kulud, mis on tekkinud projekti abikõlblikkuse perioodi jooksul. Projektile puudub omafinantseerimise kohustus.

Punkt 3 „Riigiabi“

Punktis 3 sätestatakse, et TATi raames eraldatav toetus ei ole riigiabi.

TAT eesmärk on kolmandate riikide kodanikele ja kaasuva sihtrühmana nendega seotud osapooltele proaktiivse, individuaalse ja objektiivse nõustamisteenuse osutamine Eestis viibimise, elamise ja töötamise tingimuste ja võimaluste osas arvestades kehtivat õigusruumi. Riigiabi reguleerivad ELi õigusaktid ning riigisisest konkurentsiseaduse riigiabi peatükk 6. Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikele 1 on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikide vahelist kaubandust. Seega on esimeseks oluliseks komponendiks enne nelja riigiabi kriteeriumi hindamist teha selgeks, kas abi saaja on ettevõtja. Euroopa Kohtu praktikast tulenevalt tuleb riigiabi kontekstis lugeda ettevõtjaks kõiki üksusi, mis tegelevad järjekindlalt majandustegevusega; seda siiski vaid eeldusel, et isik pakub vastutasu eest mingit kaupa või teenust, mida vähemalt potentsiaalselt võiks turumajanduse tingimustes pakkuda ka konkurendid.

Toetatava projekti tegevused on seotud avaliku võimu teostamisega, toetust ei anta majandustegevuse toetamiseks ning punktis 2 nimetatud projekti elluviija on riigiasutus, kes saab olla ainuvõimalik projekti tegevuste elluviija. Vastavalt Politsei- ja Piirivalveameti põhimäärusele on PPA Siseministeeriumi valitsemisala valitsusasutus, mille ülesanne on mh rändevaldkonna asjade korraldamine, sh kvaliteetse migratsioonialase nõustamise teostamine.

Punkt 4 „Tulemused ja näitajad“

Punktis 4.1 toodud tabelis on esitatud projekti väljundnäitaja. Projektile puudub kohustuslik väljundnäitaja, kuid projekti elluviija sisendi alusel on toodud väljundnäitaja sihttasemed aastateks 2024 ja 2029. Näitaja algtase on 0. Juhul, kui sihtaset ei saavutata, peab elluviija seda põhjendama hilisemas aruandluses. Projektile puuduvad kohustuslikud tulemusnäitajad, kuid projekti tulemusi on kirjeldatud punktis 2.2.

Punkt 5 „Projekti eelarve“

Punktis 5 on toodud TATi punktis 2.1 nimetatud projekti kogueelarve, AMIFI ja riikliku kaasfinantseeringu määr ning kaudsete kulude määr.

Punkt 6 „Korraldusasutus, rakendusasutus, rakendusüksus“

Punktis 6 on vastavalt ÜSS2021_2027 §-le 48 toodud, et TATi korraldusasutuse, rakendusasutuse ja rakendusüksuse ülesandeid täidab SiM.

Punkt 7 „Kulude abikõlblikkus“

Abikõlblike kulude, sh mitteabikõlblike kulude kindlaks määramisel tuleb lähtuda ühendmäärusest. Ühendmääruse § 1 lõige 1 lubab ühendmääruses sätestatud tingimusi jätta kohaldamata, kui see tuleneb ELi õigusaktidest ja määruses ei ole sätestatud teisiti.

TATis sätestatakse projekti abikõlblikud kulud. Kulu taha sulgudesse märgitud loetelu on näitlik. Elluviijal on kohustus tõendada TATis nimetatata kulu vajalikkust ning seotust tegevusega, kui projekti kontrollijad seda nõuavad.

Projekti elluviimisega kaasnevad personalikulud, mis on abikõlblikud vastavalt ühendmääruse §-le 16. Projekti juhtimise ning tegevuste läbiviimisesse kaasatud ekspertide ja koolitajatega seotud personalikulu on otsene kulu. Selleks, et järgida projekti üldist valikukriteeriumi „projekti kuluefektiivsus“, on käskkirjas sätestatud, et projekti juhtimisega seotud kulu võib moodustada kuni 10% projekti eelarvest. Kui projekti heaks töötavad isikud täidavad asutuses ka teisi ülesandeid, peab projekti töö kohta täitma tööajatabelit või sätestama projekti heaks töötatud proportsiooni ametisse määramise käskkirjas või muus sellekohases dokumendis. Näiteks, kui projektijuhil on projektis lisaks ka muud ülesanded ja selle eest soovitakse töötasu, peab eraldi ülesanded ja osakaal palgast olema sätestatud ametisse nimetamise käskkirjas või muus dokumendis.

Vastavalt ühendmääruse § 17 punktile 8 on kaudsed kulud abikõlblikud ainult ühtse määra alusel. Ühtse määra rakendamisel ei tule tõendada ega esitada SiMile kaudsete kulude kuludokumente, kulude tasumist tõendavaid dokumente ega kulu aluseks olevaid arvestusmetoodikaid. Seetõttu ei kontrollita ka kaudsete kulude aluseks olevaid kulusid kohapealse kontrolli ega projektauditi käigus. Samuti ei tule osalise tööajaga administreeriva personali üle pidada arvestust ega raamatupidamisarvestuses eristada ühtse määra alusel hüvitatud kaudseid kulusid. Kaudsed kulud moodustavad kuni 7% tegevuse otsestest kuludest. Täpne kaudne kulu projekti kohta on sätestatud TAT punktis 5 tabelis 5.1. Kaudsete kulude protsent jääb samaks kogu tegevuse ajal. Kui kontrolli või auditi tulemusel kuulutatakse otsene kulu osaliselt või täielikult abikõlbmatuks, väheneb proportsionaalselt ka kaudne kulu. Kaudset kulu saab kasutada alles siis, kui otsene kulu on tehtud. E-toetuse keskkond lisab maksetaotluse esitamisel kaudse kulu kindlaksmääratud protsendi alusel automaatselt.

TAT-is on lubatud välislahetused ja -koolitused olenemata asukohast, kui nende vajalikkus tegevuste elluviimiseks on põhjendatud. Vastavalt AMIFI määruse artikli 16 punktile 11 peab liikmesriik konsulteerima Euroopa Komisjoniga, kui projekte rakendatakse koos kolmanda riigiga või kolmandas riigis. Seetõttu tuleb kolmandates riikides toimuvatel koolitustel, seminaridel ja konverentsidel osalemine ning neisse õppevisiidi korraldamine eelnevalt kooskõlastada SiMiga, kes omakorda kooskõlastab selle Euroopa Komisjoniga.

Punkt 8 „Toetuse maksmise tingimused ja kord“

Makse saamiseks esitatavate dokumentide kord on sätestatud ühendmääruse § 24 ning makse menetlemine kirjeldatud ühendmääruse § 25. Toetuse väljamaksmine toimub ühendmääruse § 27 lõike 1 punkti 1 alusel, v.a kaudsete kulude hüvitamine. See tähendab, et toetust makstakse tegelike kulude alusel, mis tähendab, et kulude maksmine toimub siis, kui töö tulemus on kätte saadud ja kulu on täies ulatuses makstud. Ettemakseid (sh sõlmitud lepingute raames ette nähtud ettemakseid) toetusest ei hüvitata. Kaudsed kulud hüvitatakse ühtse määra alusel.

Maksetaotlusi esitatakse vähemalt kord kuue kuu jooksul, kuid maksimaalselt üks kord kvartalis. Kuna riigiasutused saavad kulude tasumiseks enne toetuse saamist käibevahendeid

riigieelarve seaduse alusel, on nende taastamiseks vaja võimalikult kiiresti esitada SiMile makseid, et abikõlblikud kulud saaks omakorda lisada Euroopa Komisjonile esitatavasse maksetaotlusse. Kui kuue kuu jooksul makseid ei tehta, siis null-reaga maksetaotlust esitama ei pea.

Punkt 9 „Elluviija õigused ja kohustused“

Lisaks TATis sätestatud kohalduvad elluviijale kõik ühendmääruse §-des 10–11 toetuse saajale sätestatud kohustused. Erilist tähelepanu tuleb pöörata ühendmääruse § 11 toodud ostumenetluse põhimõtetele ja riigihangete seaduse järgimisele, sh tuleb järgida asutuse riigihangete korda. Avalikustamisel tuleb lähtuda ÜSS2021_2027 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määrusest nr 54 „Perioodi 2021-2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ ning kasutada määruse lisas 2 toodud logo jooniseid.

SiM sisestab projekti struktuuritoetuse registrisse. Selleks peab elluviija lisaks TATis sisalduvale informatsioonile esitama e-kirjaga 15 tööpäeva jooksul pärast TATi kinnitamist projekti eelarve jagunemise aastate kaupa eelarveridade (alategevuste) vahel. Kui tegevuste eluviimise käigus tekib vajadus jaotist muuta, esitab elluviija SiMile taotluse. Halduskoormuse optimeerimiseks on projekti eelarvejaotust lubatud muuta maksimaalselt kaks korda aastas – 15. jaanuar ja/või 15. juuni. Punktis 9.3.2 on toodud olukorrad, mil ametlikku muudatust taotlema ei pea.

Elluviija peab projekti raames planeeritavatest üritustest teavitama SiM välisvahendite osakonda e-toetuse keskkonna kaudu vähemalt 14 päeva enne ürituse toimumist, et võimaldada kohapealse kontrolli tegemist.

Kuna AMIFI toetus on osa riigieelarvest, peab SiM selle kasutamise planeerimiseks esitama riigieelarve strateegia protsessis kassapõhise maksete prognoosi. Maksete prognoosi koostamiseks peab projekti elluviija andma sisendi iga projekti aasta 15. jaanuariks ja 15. juuniks.

Punkt 10 „Aruandlus“

Punktis sätestatakse vahearuannete, lõpparuande ja teatud tingimustel järeларуande esitamise kohustus ja tähtajad ning aruannetes puuduste esinemise korral nende menetlemise kord. Projekti lõpparuandes tuleb lisaks vahearuandes nõutavale infole esitada ka teave elluviidud tegevuste panusest „Eesti 2035“ näitajatesse, millega mõõdetakse punktis 2 kirjeldatud horisontaalsete põhimõtete edenemist.

Korrapäraselt esitatud aruanded aitavad jälgida TAT projekti edenemist ja tulemuste täitmist ning võimaldavad vajaduse korral tähelepanu juhtida vajakajäämistele, samuti teha tegevuste elluviimises õigeaegseid muudatusi.

Punkt 11 „TAT muutmine“

Punktis sätestatakse TATi muutmise kord. Muudatusvajadused peavad olema motiveeritud ja aitama kaasa TATi edukale elluviimisele. Sagedamini kui üks kord kuue kuu jooksul ei ole TAT muutmine mõistlik, arvestades muutmisprotsessi ajamahukust ning sellega kaasnevat halduskoormust. TAT-id peavad põhinema põhjalikel analüüsidel ja planeerimisel, välistades

sagedaste paranduste vajaduse. Samuti peavad vajalikud muudatused olema põhjendatud ja läbi kaalutud. SiMil on õigus TATi muuta, kui selgub, et see on vajalik TATi edukaks elluviimiseks või TATi elluviijal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. Kui TATi rakendamisel tekib eelarveliste vahendite jääk, võib SiM vähendada TATi eelarvet tingimuseel, et see ei takista TATi eesmärkide täitmist. Vastav säte on vajalik olukorras, kui on näha, et TATi projekti elluviimiseks kulub oluliselt vähem vahendeid, kui oli esialgu planeeritud.

Punkt 12 „Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord“

Punktis viidatakse finantskorrektsiooni otsuste ja tagasimaksete tegemise reeglistikule.

Punkt 13 „Vaiete lahendamine“

Punktis nimetatakse SiM otsuse või toimingu vaide menetleja.

III Käskkirja vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

Käskkiri on vastavuses Euroopa Liidu õigusega. Käskkirja koostamisel on arvestatud järgmist Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1147.

IV TAT mõju

TAT avaldab positiivset mõju Eesti elanikkonna turvatundele. TAT raames elluviidava projekti kaudu pakutakse kolmandate riikide kodanikele ja nende kutsujatele usaldusväärset, lihtsat ja selget informatsiooni ja nõustamist Eestis viibimise ja elamise tingimuste kohta. Nõustamisteenusega tagatakse Eesti nutika rändepoliitika elluviimine, suurendades teadlikkust ja aidates ennetada migratsiooni reeglite rikkumist. TAT võimaldab suurendada tegevuste sidusust ja läbipaistvust.

Andmekaitsealane mõjuhinnang

Haldusmenetluse käigus töötleb haldusorgan isikuandmeid oma ülesannete täitmiseks. Avalik ülesanne tekib ÜSS2021_2027 § 10 lõike 2 kohaselt RA juhi kinnitatud toetuse andmise tingimuste käskkirja alusel. Seetõttu kohalduvad kõik asjakohased muud avalikku õigust puudutavad sätted nimetatud asutustele. Nii vastutab iga protsessis osaleja andmetöötlemise nõuete eest vastavalt isikuandmete kaitset reguleerivatele õigusaktidele (isikuandmete kaitse üldmäärus, isikuandmete kaitse seadus ja valdkondlikud eriseadused). Samuti peab olema tagatud andmete kaitse ja turvalisus.

V TAT kooskõla AMIFI üldiste valikukriteeriumitega

1. TATi mõju erieesmärgi saavutamisele
TATi seotud erieesmärgiga on kirjeldatud käskkirja punktis 2.
TATi panust erieesmärgi väljud- ja tulemusnäitajatesse on kirjeldatud käskkirja punktis 4.
2. TATi põhjendatus

TATi tegevused aitavad kaasa AMIFi 2. erieesmärgi saavutamisele. TATi eesmärgi ja vajalikkuse ning eesmärgi saavutamiseks tehtavate tegevuste kirjeldus on esitatud käskkirja eelnõu punktis 2 ning seletuskirja I ja II peatükis.

3. Kuluefektiivus

Planeeritud eelarve kujunemist on kirjeldatud seletuskirja punktides 4 ja 7.

4. Elluviija ja partneri suutlikkus projekti ellu viia

TATi elluviija on PPA, kelle TATi eesmärkidega seotud põhiülesanded on toodud seletuskirja punktis 2. Nimetatud avalikke ülesandeid saavad täita vaid selleks pädevad asutused.

5. TATi mõju Eesti pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega on selgitatud käskkirja eelnõu punktis 1.

TAT mõjutab:

Regionaalareng jah ei

TAT tegevused ei panusta otseselt regionaalarengusse. Küll aga on tagatud tõhusa migratsioonialase nõustamisteenuse pakkumine üle Eesti. Samuti aitab kolmandate riikide kodanike ja nende Eestisse kutsujate kvaliteetse nõustamise tagamine ning seeläbi parem kohanemine suurendada kogu Eesti elanikkonna turvatunnet.

Keskkonnahoid ja kliima jah ei

Siseministri 6. mai 2022. a käskkirja alusel otsustati AMIFi rakenduskva keskkonnamõju strateegiline hindamine algatamata jätta, kuna jõuti järeldusele, et AMIFi rakenduskava ei sisalda keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimisseaduse § 6 sätestatud olulise keskkonnamõjuga tegevusi.

Infoühiskond jah ei

TAT projekti elluviimisel ei ole olulist mõju infoühiskonnale.

Riigivalitsemine jah ei

TAT toetab tõhusa ja tervikliku riigivalitsemise edendamise eesmärki. Projekti elluviijaks saab tegevuste spetsiifilisuse tõttu olla vaid riigiasutus.

Kas TAT-d viivad osaliselt või täielikult ellu sotsiaalpartnerid või vabaühendused?

jah ei

Kas TAT üheks eesmärgiks on naiste jätkusuutliku osaluse ja edu tagamine tööhõives?

jah ei

Kas TAT on suunatud riigi, piirkonna või kohaliku tasandi haldus- ja ametiasutustele või avalike teenuste osutamisele? jah ei

TAT projekt on suunatud riigi kohustuse täitmisele pakkuda migratsiooninõustamise teenust.

Võrdsed võimalused

Projekti elluviimisel peetakse silmas soolise võrdõiguslikkuse, võrdse kohtlemise ja ligipääsetavuse põhimõtteid. Toetatavatel tegevustel on positiivne mõju soolisele võrdõiguslikkusele, võrdsele kohtlemisele ja ligipääsetavusele.

TAT ettevalmistamisel, rakendamisel ja seires arvestatakse soolõimega, koolitustel ja teenuse pakkumisel arvestatakse võrdse kohtlemise ja soolise võrdõiguslikkuse teemadega. Nõustamisteenuse tagamisel lähtutakse inimõigustest, sh eri vanuses ja soost inimeste diskrimineerimise vältimisest ja ligipääsetavuse tagamisest. Projektis tagatakse ligipääsetavus nõustamisteenuse sihtgruppi kuuluvate puudega inimeste osalemiseks tegevustes.

VI TAT rakendamine

TATi rakendatakse alates 01.01.2024.

VII TAT kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile ja Keskkonnaministeeriumile.

Lisa: Põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga arvestamise kontrollleht